

میرزای شیرازی؛ فقیه بیدار و مرزبان بیدار

روحانیت شیعه همواره سعی کرده هدایتگر مردم باشد و تعداد کثیری از روحانیون در دورانهای مختلف تاریخ ایران مقابل چپاول و غارت کشور توسط بیگانگان ایستادگی کرده است.

خبرگزاری مهر- روحانیت شیعه همواره سعی کرده هدایتگر مردم باشد و تعداد کثیری از روحانیون در دورانهای مختلف تاریخ ایران مقابل چپاول و غارت کشور توسط بیگانگان ایستادگی کرده است. جنبش تنباکو به رهبری آیت الله میرزا حسن حسینی شیرازی یکی از مبارزات روحانیت است.

آیت الله میرزا محمد حسن حسینی شیرازی متولد سال 1240 هجری قمری است. وی متخلص به میرزای بزرگ بوده و شاگرد شایسته شیخ مرتضی انصاری به حساب می آید. این یگانه دهر در علم و تقوا تا بدانجا می رسد که خود وی در مکتب خویش افرادی هم چون محمدتقی شیرازی، عبدالکریم حائری، شیخ فضل الله نوری و میرزا حسین نایینی را پرورش می دهد؛ افرادی که بعدها از سرآمدان عصر خود شدند.

دوران مرجعیت میرزا حسن شیرازی مصادف است با یکی از مهمترین ادوار تاریخ ایران یعنی حاکمیت قاجار. حضور علما در این دوران به دلیل بی کفایتی حاکمان و مورد تهاجم قرار گرفتن ایران توسط مهاجمان بسیار مشهود است. در همین دوران وبه طور مشخص تر در عصر پادشاهی ناصرالدین شاه قاجار وبه علت بی خردی وی، تسلط بیگانگان و به خصوص انگلیس برکشور افزایش می یابد. این امر تا به جایی پیش می رود که شاه ایران با واگذاری امتیاز توتون و تنباکو به یک کمپانی انگلیسی به نام رژی در سال 1307 حق خرید و فروش تنباکو را به مدت 50 سال به این کمپانی واگذار می کند.

این امر که به طور مستقیم حاکی از نفوذ بیگانگان در بخش اقتصادی کشور است و قطعاً وابستگی را به دنبال خواهد داشت باعث گردید تا مردم شهرهای مختلف از جمله شیراز، آذربایجان، اصفهان، تهران و..... نگران شده وبازارهای خود را تعطیل کرده وبا اجتماع در مساجد اعتراض خود را اعلام کنند.

در چنین موقعیتی است که نقش بی بدیل میرزا حسن شیرازی نمایان می گردد. وی با صدور فتوای تاریخی خویش با این مضمون «؛الیوم استعمال توتون و تنباکو بای نحو کان در حکم محاربه با امام زمان صلوات الله علیه«؛ گلوله ای آتشین بر کاخ استعمار انگلیس فرود آورده و دست بریتانیا را در آن برهه از تاریخ از چپاول منابع ایران قطع می کند.

همه اقشار جامعه اعم از زن، مرد، اصناف، بازاریان و..... در برابر حکم میرزای شیرازی سر تعظیم فرود آورده واز آن پیروی کردند. اما اتفاق عجیب تر آن چیزی است که در کاخ ناصری اتفاق می افتد و نشان از نفوذ بی اندازه شیخ دارد این است که در دربار نیز پس از فتوای شیخ تمام قلیان ها شکسته شد.

در تاریخ آمده است:«؛هنگامی که ناصرالدین شاه به اندرونی کاخ خویش وارد شد مانند هر روز تقاضای قلیان کرد یکی از زنان حرمسرا در پاسخ به تقاضای شاه گفت: از امروز استفاده از قلیان حرام است ناصرالدین شاه با عصبانیت پرسید چه کسی حرام کرده؟ زن با پاسخی زیرکانه و دندان شکن جواب داد: همان کس که مرا به تو حلال کرده امروز استفاده از قلیان را حرام کرده است«؛.

ناصرالدین شاه در برابر این پاسخ تنها موضع سکوت اختیار کرد، زیرا حرفی برای گفتن نداشت. در مجموع می توان اولین نقش پررنگ روحانیت در مسائل حکومت را در جنبش تنباکو جستجو کرد.

واقعۀ رژی اولین پیروزی مهم سیاسی علماست که قدرت مستبدانه ناصرالدین شاه نیز نتوانست در مقابل آن ایستادگی کند و وی را مجبور به عقب نشینی می کند.

